

■ Intervju

Mons. Matthew Kukah, biskup Biskupije Sokoto u Nigeriji

Najveći problem Afrike je prividna demokracija ispod koje cvjeta korupcija

Većina običnih ljudi koji se ne bave svjetskom niti afričkom politikom zasigurno ne zna mnogo o Nigeriji niti o tamošnjoj Katoličkoj Crkvi. Prve stvari koje nam padaju na pamet kada spomenemo tu zemlju su korupcija, otmiče, plemenske i vjerske napetosti te nafta. Zapravo i bit ćemo u pravu jer Nigerija je zemlja paradoksa. Najveći je afrički proizvođač nafte, ali je, bez obzira na to, većina građana na rubu siromaštva.

Razgovarao: **Željko Ivković**

Kršćani u toj zemlji čine oko pola pučanstva, ali samo 20% njih su katolici. Kako bismo saznali nešto više o nigerijskim katolicima i tamošnjoj situaciji, razgovarali smo s mons. Matthewom Kukahom, biskupom Sokota, magistrom mirovnih studija i doktorom znanosti s londonskog sveučilišta...

Budući da se u Sarajevu 16. i 17. lipnja održavala OASIS-ova međunarodna konferencija na temu religije u konfliktima koja je okupila različite predavače, sugovornika smo našli u mons. Kukahu, biskupu iz nama nepoznate Nigerije.

Biskup Sokota je rođen 1952. u Kuluu, Zango biskupija Kafanchan. Nakon sjemeništa diplomirao je na filozofsko-teološkom fakultetu u Josu, a za svećenika je zaređen 1976.

Po završetku poslijediplomskih studija postao je tajnikom Biskupske konferencije, članom Komisije za istraživanje kršenja ljudskih prava u Nigeriji te papinskim izaslaničkom za međureligijski dijalog. Predavao je na fakultetima u Nigeriji i inozemstvu, a od 2004. do zaređenja za biskupa bio je generalni vikar nadbiskupije Kaduna. **Papa Benedikt XVI.** imenovao ga je za biskupa sredinom 2011. S njim smo razgovarali o vjerskom dijalogu, prilikama u Nigeriji i Africi te njegovim dojmovima o Sarajevu...

Poštovani mons. Kukah, došli ste u Sarajevu na konferenciju koju organizira OASIS. Recite nam koja je važnost međureligijskog dijaloga danas?

Međunarodna fondacija Oasis u Sarajevu na temu *Iskušenje nasilja. Religije između rata i pomirenje* kao i sve druge inicijative koje promoviraju dijalog su veoma bitne. Svaka religija je u osnovi okrenuta k zajedničkom dobru, stoga je veoma važno da vjerski predstavnici religija i obični vjernici „spase“ religiju od zlih ljudi koji ju koriste u svrhu nasilja. Ovakve konferencije su jedan od tih načina.

Osim o Prvom svjetskom ratu na konferenciji razgovarate i o religiji i nasilju. Recite nam što mislite o onima koji religiju koriste za promoviranje nasilja?

Mislim da oni koji koriste religiju za promoviranje nasilja prvenstveno moraju biti identificirani i imenovani te proglašeni djelatnicima đavla, a ne Boga. Budući da nam Bog daje život, a oni koji koriste nasilje uzimaju život bez obzira kakve su njihove tvrdnje zašto to rade, oni rade za đavla ne za Boga.

Dolazite iz zemlje koja nije poznata našim čitateljima. Možete li ukrat-

ko opisati kakvo je sada stanje u Nigeriji i Vašoj biskupiji?

Dolazim iz Nigerije, najveće afričke zemlje sa 170 milijuna ljudi i velikim resursima, ali ironično i s mnogo siromaštva i nasilja u ime religije. Kršćanska populacija ima udio oko 45%, muslimanska je otprilike ista, dok oko 10% ljudi ne pripada većinskim religioznim skupinama. Katolici čine četvrtinu ukupnog broja kršćana. Nažalost, niti islam niti kršćanstvo nisu uspjeli uzeti udio u javnom životu. To je razlog različitih utjecaja. Jedan od njih je korištenje religije u osobne svrhe od užasno loših političkih elita koji koriste religiju kako bi kreirale razloge za nasilje. Žao mi je što moram reći kako je najveći dio nasilja u vezi s religijom vezan za sjeverni dio zemlje koji je muslimanski. Postoje muslimanski predjeli i na zapadu i jugu Nigerije, ali oni nikada nisu povezani s nasiljem. To je veliki izazov za našu zemlju jer Nigerija ima mnoštvo prilika za napredak. Cilj svijeta u Nigeriji je osigurati dobrobit naših građana.

Moja biskupija je Sokoto na sjeverozapadu zemlje i graničimo s Nigerom. Živimo na prostoru koji se nalazi u sklopu Savezne države Sokoto koja je i muslimanski kalifat. Biskupija se prostire na više od 107 000 km² i obuhvaća još tri savezne države: Zamfara, Kebbi i Katsina.

Čitava metropolija ima oko pola milijuna katolika. Iako smo okruženi muslimanima na svu sreću živimo u najmirnijem dijelu zemlje. Mi kršćani živimo u miru s muslimanima, na ovom području, ali postoje određeni problemi glede ljudskih prava i korupcije. Često ne možemo praviti crkve gdje nam trebaju i gdje želimo. To su problemi koje imamo, ali suradnjom možemo nadvladati i to.

Čujemo svakodnevno kako se događaju teroristički napadi i otmice. Možete li nam reći zašto se to događa i što je uzrok tomu?

Otmice, posebno otmice maloljetnih djevojčica iz škole, privukle su međunarodnu pozornost, ali mnogo prije su se događale tisuće otmica. To je veliki, prevelik problem na koji vam nitko, ponavljam nitko, ne može dati konkretan i jednostavan odgovor. Tragedija je prevelika, ne može je objasniti ni religija ni politika. **Boko Haram** je organizacija koja dolazi iz teritorija koji je 75% muslimanski. Postoje područja u kojima su muškarci ubijani, a žene otimane, ne za brak, nego za seksualno ropstvo. Otimaju ih razne frakcije, **Boko Haram** ili obični kriminalci. Te žene se često vraćaju u svoja sela trudne. Osim što otimaju žene i ubijaju, često uništavaju usjeve, krađu stoku... Može se reći kako je ovaj slučaj velik izazov za vlast i čitavo društvo. Ali, hvala Bogu, Izrael, Britanija, Francuska, Amerikanci ponudili su svoju pomoć. Nadam se da ćemo uskoro svi zajedno dočekati kraj ovim tragičnim događanjima.

Na afričkom kontinentu kršćani su često proganjani i zlostavljani... Napadi na crkve, škole, sela i pojedine obitelji njihova su realnost... Što država i vlast čine da se to zaustavi?

Iako znam što želite pitati pogrešno je misliti da su kršćani protjerivani i zlostavljani u cijeloj Africi. Može se reći da postoje takvi izazovi u zemljama gdje su muslimani većina. To ne daje dobru sliku islama. To je novi problem za islam jer su različiti ljudi godinama živjeli u zajedništvu, a sada nastaju problemi posebno na istoku Afrike. U posljednjih desetak godina i više zbog *Al-Qaide* doživljavamo mnogo nasilja koji se dovodi u vezu s islamom. To je definitivno pravi izazov za afričke zemlje. Mislim da vlade u Africi nisu iskrene. Velika je korupcija, a postoje pokušaji krađe resursa, nedostatak discipline. Imamo predsjednike koji odbijaju povinovati se izbornim rezultatima. Također, imamo političare koji se održavaju na vlasti otmicanjem resursa i pljačkanjem, strašenjem, zlostavljanjem pa i ubijanjem.

Što znamo o biskupiji Sokoto

Biskupija Sokoto je osnovana 1964. i sufraganska je biskupija nadbiskupiji Kaduna. Pokriva veliki teritorij, više od 107 000 km² s 14 milijuna stanovnika od kojih je oko 50 000 katolika. Prema podacima iz 2011., u biskupiji postoji 17 župa, 32 dijecezanska svećenika, 7 redovničkih, 7 časne braće i 28 sestara. Biskupija ima 39 sjemeništaraca.

Mnoge afričke zemlje možemo nazvati prividno demokratskim, ali ako zagrebetе ispod, shvatite da su trule, korumpirane, pokvarene i zle. To je veliki izazov i međunarodna zajednica mora pomoći Africi da živi pravu demokraciju. Jedini ispravan put je da sredstva od resursa idu ljudima.

Mogu li se zaustaviti napadi u budućnosti? Zapravo koja je najveća prijetnja miru u vašoj zemlji i čitavoj Africi?

Mogu li se zaustaviti napadi? Naravno da se mogu zaustaviti napadi. Jedan od prvih koraka je da vlade ozbiljno shvate svoje građane i za početak im omoguće dobro obrazovanje i zdravstvene usluge. Kada vlade počnu ozbiljno shvaćati svoje građane i omogućavati im normalne stvari, ljudi će se osjećati dijelom društva i napustit će ih osjećaj fatalizma i frustracija koje sada imaju, na čemu se hrane ekstremisti. Imamo savršeno negativne uvjete koji pogoduju ekstremistima. Jedini put je da Afrikance izbavimo iz siromaštva, mizernih životnih uvjeta... Onda će ljudi početi podržavati svoje vlade u nastojanjima da se riješe problemi s nasiljem. Danas ljudi ne misle da ih vlade štite. Svaka pojedinačna vlada, pa i u Nigeriji, mora ponovno zadobiti povjerenje ljudi na terenu, ponuditi sigurnost i napredak.

Najveće prijetnje u Africi i Nigeriji danas su nepostojanje pravih uvjeta za demokraciju iz kojih će se ljudi ponovno osjećati dostojanstveno.

Koje je vaše mišljenje o Arapskom proljeću?

Arapsko proljeće je kao što vidite generiralo mnogo turbulencija i uzbuđenja... Moram ovo naglasiti: Isus je rekao da će srušiti hram i izgraditi ga za tri dana. Oni koji su srušili diktatore u Libiji, Egiptu i ostalim zemljama... nisu dali dovoljno odgovora kako će „ponovno izgraditi“ hram“. Mislim da su stvari koje vidimo sada, primjerice u Iraku, pokazatelj kako su zapadne sile isprovocirale *Arapsko proljeće*. Sada je stvoren vakuum koji prijeti uništiti sve predivne ideje koje su se spominjale na početku *Arapskog proljeća*. Postojalo je obećanje kako će sve biti bolje poslije... Međutim, nadam se da sada neće sve završiti u novim frustracijama naroda i novim krugom nasilja...

U Sarajevu ste kratko... Možete li nam iskazati svoje dojmove o ovom gradu i zemlji Bosni i Hercegovini?

Iskreno da vam kažem bio sam veoma uzbuđen što ću doći u Sarajevo. Prvi sam put ovdje. Žao mi je što ne mogu ostati duže. Svaki put kad sam govorio ljudima u Nigeriji gdje idem, oni su se pitali gdje je taj grad i dodavali: „Je li to ono gdje se vodio rat?“ To je prvo čega se sjetite uz spominjanje Bosne. Veoma sam oduševljen što sam ovdje, posebno što sam vidio mjesto gdje je **nadvojvoda Ferdinand** ubijen. To je nešto o čemu slušam 50 godina, ali nikad nisam vjerovao da ću biti na tom mjestu fizički. Žao mi je što neću ostati duže da vidim kako Nigerija pobjeđuje Bosnu u nogometu... (smijeh)

